

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr.

Wilno, dnia 9 września 1932 r.

723.

T r e ś ć n u m e r u :

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział. Str.

K r o n i k a.

1. Sytuacja Polski w ujęciu "Rytasa".-	I.	1.
2. Rokowania z Niemcami.-	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

3. "Lietuvos Aidas" o owskurantyzmie na Litwie.-	III.	"
4. Litewska świadomość narodowa w ujęciu "Lietuvos Aidas".	"	"

K r o n i k a.

5. Sprawy uniwersyteckie.-	"	2
6. Emigracja w sierpniu.-	"	"
7. Zwolnienie z więzienia prof. Eretasa.-	"	"
8. Sprawa pleczkajtisowca.-	"	"
9. Nowe gimnazjum o.o. franciszkanów.-	"	"
10. Encyklopedia litewska.-	"	"

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH

K r o n i k a.

11. Sprawa ekscesów przeciwyżydowskich w Trybunale Najwyższym.	IV.	"

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a.

12. Likwidacja organu socjaldemokratów kłajpedzkich.	VII.	"

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

Sytuacja Polski w ujęciu "Rytasa" "Rytas" /186/: Zdaje się że Piłsudski i jego kamaryla przeżywa obecnie ciężkie dni. Do wiadomości publicznej świata przedarły się długo ukrywane przez rząd polski wieści o poważnych rozruchach włościan polskich. Do likwidacji tych rozruchów używa się policji i wojska. Na tem tle wynikają krwawe starcia. Przyczyną rozruchów jest nieznośna sytuacja gospodarcza. Rolnicy nie mogą poddać podatek. Dziennie odbywa się po 3 tys. likwidacji małych gospodarstw. Nad krajem unosić się zaczyna widmo wojny domowej. Czuć krwią i trupami.

Rokowania z Niemcami. "Echo" /244/: W związku z wprowadzeniem w Niemczech ograniczeniami walutowymi, mocno krępującymi handel litewski, poseł litewski w Berlinie dr. Szaulis rozpoczął układy w sprawie uregulowania tej kwestji.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"Lietuvos Aidas" o obskurantyzmie na Litwie. "Liet.Aidas" Nr.202. Art. p.t. "Do walki przeciw obskurantyzmowi". Streszczenie:

Na Litwie ukazuje się ok.200 periodyków. Na milion mieszkańców więc przypada niemal 87 wydawnictw periodycznych. Nie jest to liczba mała. Wprawdzie w Szwecji na milion mieszkańców przypada 248 periodyków, w Norwegji 395, a w Danji nawet 568. Jednak na Belgję przypada zaledwie 22, w Rosji 4, w Chinach dwa. Jeżeli chodzi o nakład periodyków, to jest on niestety na Litwie niewielki, gdyż wynosi od kilkuset do 10 tys. egzemplarzy. Pisma o nakładzie 15 tys. ~~XXXX~~ jest bardzo niewiele i to wyłącznie tygodników. Prasa litewska wegetuje z powodu małej liczby czytelników. Zarzut pod tym względem stosuje się raczej do inteligencji, aniżeli do rolników. Wprawdzie rolnicy czytają mało, lecz w ostatnich paru latach dokonali dużych pod tym względem postępów. Nakład niektórych pism, przeznaczanych dla rolników wzrósł w ostatnich latach dziesięciokrotnie, podczas gdy pisma przeznaczane dla inteligencji przeważnie mają nakład ten sam, to zn. śmiesznie niski. Tak np. jeżeli chodzi o urzędników większość z nich nie czyta żadnego pisma, podczas gdy zagranicą, większość urzędników sprowadza po kilka pism. A przecież wybór prasy jest duży. Są pisma brukowe, informacyjne, polityczne, naukowe. Wszędzie człowiek choć trochę kulturalny, wstydziłby się przyznać, że nic nie czyta. Na Litwie tymczasem obskurantyzm doszedł do tego stopnia, że ludzie się nawet przechwalają, niby jakąś cnotą, tem że nie czytują pism. Alkohol, karty i plotki stanowią dla bardzo wielu, t.zw. inteligentów litewskich najmielszą rozrywkę. Życie kobiet wypełniają szmatki, plotki, prymitywne i niedwuznaczne "flirt", w najlepszym zaś razie -sensacyjny romans za dwa lity. Bardzo rzadko można zobaczyć w rękach takiej paniusi poważniejsze pismo.

Obskurantyzm na Litwie jest głównie wynikiem wojny i powojennego okresu. Należy temu obskurantyzmowi ogłosić walkę, jako wielkiemu szkodnikowi kultury narodowej.

Litewska świadomość narodowa w ujęciu "Lietuvos Aidas" "Liet.Aidas" Nr. 205. z dn.7.IX.32r. Art. p.t. "Myśli na święto narodowe". Streszczenie:

Czy u Litwinów świadomość narodowa jest już dostatecznie silna? Naród litewski dosyć długo był bez takiej świadomości. Proces powrotu świadomości narodowej trwał w narodzie litewskim dosyć długo. Dziś nie jest on jeszcze zakończony. Odzyskanie Wilna i Kłajpedy jest właśnie niczem innym, jak tylko kwestją powrotu narodowej świadomości. Litwini odzyskają całkowicie owe tereny dopiero wtedy, gdy przywrócą na ^{nich} całkowicie świadomość narodową. Jeżeli chodzi o Litwę niepodległą, to niestety świadomość narodowa nie całkowicie jeszcze powróciła. Nietylko w niższych lecz i wyższych sferach znajduje się jeszcze wiele braków. Nic dziwnego zresztą. Świadomość narodowa jest sprawą wychowania. To, co niszczone przez wieki trudno naprawić za

jednym zamachem.

Litwinom potrzebna jest mocna świadomość narodowa, świadomość mocniejsza nawet niż u innych narodów, a to dlatego, że właśnie Litwini muszą odzyskać Kłajpedę i Wileńszczyznę. Jeżeli chodzi o Kłajpedę, jest ona przyłączona do Litwy jedynie materialnie. Trzeba zaś ją jeszcze przyłączyć duchowo, a to zależeć będzie od tego, czy Litwini kłajpedzcy będą mieli wyraźną i mocną litewską świadomość narodową. Wileńszczyzna nie została jeszcze nawet materialnie odzyskana. Odzyskanie jej zależeć będzie głównie od przebudzenia się świadomości narodowej, zamieszkających w Wileńszczyźnie Litwinów.

Ze wszystkiego tego wypływa wniosek, że Litwini winni dużo jeszcze pracować, by podnieść swą świadomość narodową.

K r o n i k a.

Sprawy uniwersyteckie. "Echo" /244/: Odkryło się pierwsze posiedzenie Rady wydziału prawnego uniwersytetu W.W. Rozpatrywano m.in. sprawę katedry kłajpedzkiej. Konkretna decyzja w tej sprawie jeszcze nie zapadła, gdyż brak jest odpowiednich kandydatów.

Dotychczas złożono zaledwie 700 podań o przyjęcie na uniwersytet.

Emigracja w sierpniu. "Echo" /244/: W sierpniu wyemigrowało w Litwę 101 osób., czyli dwa razy więcej niż w lipcu /53/.

Zwolnienie z więzienia prof. Eretasa. "Rytas" /186/: 7 września zwolniony został z więzienia marjampolskiego prof. dr. Eretas. Przebywał on w więzieniu ok. 2 miesięcy.

Sprawa pleczkajtisowców. "Rytas" /186/: 17 października Sąd Wojskowy ma rozpatrywać sprawę Broniskawa Grygonisa oskarżonego o należenie do organizacji pleczkajtisowców i szpiegostwo na rzecz Polski.

Nowe gimnazjum o.o. franciszkanów. "Rytas" /186/: Ojcowie franciszkanie w Kretynadzie otwierają 4 października gimnazjum męskie z internatem.

Encyklopedia litewska. "Echo" /246/: Prace nad wydaniem encyklopedji litewskiej posuwają się szybko naprzód. W tych dniach wyjdą z prasy 7 i 8 zeszyty, zawierające cały szereg cennych artykułów i wiadomości.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH

K r o n i k a.

Sprawa ekscesów przeciwyżydowskich w Trybunale Najwyższym. "Dzień Kowieński" /202/: Trybunał Najwyższy zapoznał się na swem ostatniem posiedzeniu ze skargą apelacyjną i protestem apelacyjnym w sprawie 17 osób, którzy zostali skazani za udział w ekscesach przeciwyżydowskich w Słobdzie. Jak podają, Trybunał Najwyższy rozpatrzy skargę apelacyjną skazanych, i protest prokuratora nie wcześniej niż w styczniu 1933 r.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a.

Likwidacja organu socjaldemokratów kłajpedzkich? "Rytas" /186/: Organ socjaldemokratów kłajpedzkich "Memelländische Volkszeitung" od paru tygodni już się nie okazuje. Przyczyny tego nie są znane.

Rybołówstwo w Kłajpedzie. "Rytas" /186/: W 31 r. złowiono przy brzegach kłajpedzkich 27 tys. kg. ryb wartości 137. 701 lt.

